

קובץ
הערות וביאורים

בלקו"ש, בנגלה ובחסידות

תצוה
גליון כא (קכד)

יוצא לאור ע"י

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

ברוקלין, ניו יארק

• 417 טראַי עוועניו

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ושתיים לבריאה

שנת השמונים לכ"ק אדמו"ר שליט"א

בס"ד עש"ק פ' תצוה תהי' שנת ביאת משיח

ת ו כ ן ה ע נ י נ י ם

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

עשיית הארון לשיטת הרמב"ם ד
קדושה ראשונה קידשה לע"ל ה
ארון גלה לבבל ה
יציאת כה"ג ביוהכ"פ מקה"ק ה
אם הארון מעכב בקרבנות ו
כניסת לויים לקה"ק ז
הארון הי' חלק מבנין המקדש (גליון) ז

נ ג ל ה

אגד כלי שמי' אגד אם אומרים את זה גם במשלוח מנות ... ט
מצות משלוח מנות ע"י שתי מנות (גליון) י
המשכר אל יתשכר יותר על שתות יא
החומר דשור על בור יב

ח ס י ד ו ת

שבעולמות עליונים אין לא גוף ולא דמות גוף יב

ש י ח ו ת

הם הכירוהו תחלה יב
איך להקנות הד' מינים בחגה"ס יג
שע"י העלי' לתורה מעיד על כשרותה (גליון) טז

ש ו נ ו ת

שהמתים אינם יודעים מהנעשה בעולם התחתון יז
הערות ללוח "היום יום" יח

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

א. בלקו"ש פ' תרומה מבאר בארוכה שיטת הרמב"ם, דארוך אינו מכלי המקדש אלא הוא מגוף הבנין דקודש הקדשים, כיון שהארוך פועל שיהי' "בית לה", ומה שבנה שלמה מקום לגנוז הארוך למטה, הפי' הוא שבתחילה בעת הבנין קידש עוד מקום בקה"ק עבור הארוך, וכשהארוך נמצא שם הרי הוא נמצא במקומו בקה"ק, ולכן אפי' בבית שני שלא הי' הארוך, הי' הקודש קדשים בשלימותו, כיון שהארוך נמצא במקומו, עיי"ש בארוכה בדברים הנפלאים.

ובלקו"ש ח"ד ע' 1347 (שבהערה 24) כתב בענין הארוך וזלה"ק: דעשיית הארוך והבאתו לקה"ק הוא אך ורק כדי שיהי' "ונועדתי לך שם". ולאחרי שנעשה ו"אינה בטילה לעולם" - שוב לא מצינו מצוה בעשיית הארוך... ולכן לא נמנית עשיית הארוך במצות (לדורות) ולא הובאו דיני עשייתו, כי מאי דדוי הוי, ומזמן בנין ביהמ"ק הא' אין כל ציווי בזה. עכלה"ק.

והנה כ"ז שייך לתרץ רק לפי הביאור שבח"ד, אבל לפי מ"ש כאן שהארוך גופא פועל תמיד בהקדושה בקה"ק, ובלי הארוך חסר חלק עקרי בבנין הבית, נמצא דאם נשבר הארוך, בבית שני או לע"ל, יש ציווי לחזור לעשותו, א"כ עדיין יוקשה לכאן דלמה לא מנאו הרמב"ם למ"ע בפ"ע לדורות, ולמה לא הובאו דיני עשייתו?

ובס' מעין החכמה פ' יתרו (ע' כג) כתב לתרץ דלמה לא מנאו הרמב"ם למ"ע בפ"ע, וז"ל: ולי נראה להליץ בעד הרמב"ם שתכלית עשיית המשכן הוא שיהי' ארון הברית קבוע במקומו להשרות שכינתו בתוכו כצוואת דוד לשלמה בנו (דה"א כ"ב) עתה תנו לבבכם וכו' וקומו ובנו את מקדש ה' האלקים להביא את ארון ברית ה' וכלי הקודש לבית הנבנה לשם ה', ועוד (שם כה) לבנות בית מנוחה לארון ברית ה' וגו' וכן בעיקר הציווי ועשו לי מקדש ושכנתי בחוכם, תכלית העשי' להשכיך כבודו בתוכו וכבר אמרו (סוכה ה') מעולם לא ירדה שכינה למטה מי' טפחים ולסיבה זה ארון ט' טפחים וכפורת טפח, וכתוב ונעדתי לך ודברתי אחר מעל הכפורה, ולכן אין למנות בנין ועשיית הארון לב' מצות, עכ"ל.

ותירוץ זה לכאורה מתאים מאד לתרץ עם המבואר כאן, דהארוך אינו ענין בפ"ע אלא חלק מבנין הבית, ובמילא אין למנותו למצוה בפ"ע, וזהו ג"כ ע"ד שנתבאר בחלק י"א ע' 118 לגבי שאר כלי המקדש, דלהכי לא מנאן הרמב"ם למ"ע בפ"ע, כיון דתכלית המצוה הוא שיהי' "מוכן להקריב בו קרבנות" ובמילא הכלים נכללים בזה, כי על ידם הבית מובן לקרבנות, ועד"ז אפשר לתרץ לגבי הארוך כנ"ל.

אלא די'ש חילוק בין שאר הכלים להארוך, דשאר הכלים הם בשביל ההכלית, כמבואר שם בארוכה דשיטת הרמב"ם דעיקר

המכוון בביהמ"ק הוא בשביל הקרבנות, משא"כ ארון הוא רק מגוף ועצם המצוה דבנין הבית, כמבואר בלשון הרמב"ם מצוה לעשות בית לה' שיהא מוכן להקריב בו קרבנות, היינו דאף דתכלית עיקר המכוון הוא בשביל הקרבנות, מ"מ עצם מעשה המצוה היא לעשות בית לה', דהיינו בית שיש שם השכינה, וכיון דזה נפעל ע"י הארון, נמצא דזה נכלל בהמצוה דלעשות בית לה'. (לא כמ"ש במעין החכמה הנ"ל בשיטת הרמב"ם דעיקר המכוון הוא השראת השכינה).

אבל לכאן אכתי צ"ל למה לא הובא בהרמב"ם דיני עשייתו, כמו שהביא בכל הביהמ"ק, וכן צ"ל לפי הרמב"ן דכיון דהוא סב"ל דתכלית ועיקר המכוון בביהמ"ק הוא השראת השכינה, א"כ בודאי הי' עשיית הארון צ"ל נכלל בבנין הבית, ולמה מנאו הרמב"ן למצוה בפ"ע, ובאמת זהו קושיית החמדת ישראל מצוה כ' על מעין החכמה הנ"ל, ועי' בלקו"ש ח"א שם ובהערה 25.

(ב) בסעי' ב' וג' הקשה כמה קושיות על תירוץ היעב"ץ, וכדאי להביא בזה ג"כ מה שהקשה עליו בס' מנחת סולת מצוה צה דהרי ר"א סובר ביומא שם דהארון גלה לבבל, ומ"מ סב"ל בזבחים קז, ב, להמסקנא דקדושה ראשונה קדשה לע"ל, רואים מזה דאפ"ל שקדשה לע"ל אפי' אם הארון גלה לבבל, וא"כ איך אפ"ל דכיון דהרמב"ם פסק דקדשה לע"ל, הוא מוכרח לומר דגנזוהו במקומו? עיי"ש.

(ג) בשו"ת חת"ס יו"ד סי' רל"ו הקשה וז"ל: צ"ע למ"ד ארון גלה לבבל, א"כ למ"ד קדושה ראשונה לא קדשה לע"ל, וגם מקום המקדש לדעת הראב"ד, א"כ מנ"ל בבית שני לבנות בית הבחירה בלא ארון וכתובים, ותירץ נ"ל מש"ה כתיב ונועדתי לך שמה מעל הכפורת בין הכתובים, לומר טעם הארון והכתובים הוא רק עיקר לצורך מקום מועד לדבר עם מרע"ה מבין הכתובים, וכשאינן נביא כמרע"ה דראוי להוועד עמו מבין הכתובים אין הארון מעכב עכ"ל, וכבר האריכו באחרונים להקשות עליו, וראה בס' עין יוסף מצוה כ' ובכ"מ, ועי' ג"כ בשטמ"ק פסחים ח"ב ע' תפב שהקשה כע"ז דבשלמא אי אמרינן קדושה ראשונה קדשה לעתיד לבוא וכבר חל על המקום קדושת מקדש בזמן שהי' ארון בבית ראשון לא נפקע הקדושה, אבל למ"ד לא קדשה לע"ל איך יכול לחול קדושת מקום בלא ארון?

ולכאורה אפשר לתרץ דמ"ד דארון גלה לבבל סב"ל דקדושה הראשונה קדשה לע"ל, כהנ"ל בשיטת ר"א, ובמילא שפיר הי' קדושה גם בלי הארון, ומ"ד דלא קדשה לע"ל סב"ל דגנזוהו במקומו, וכמבואר בהשיחה בארוכה דאז נמצא שהארון הוא במקומו ממש, ובמילא נמצא שהי' להם הארון.

(ד) בחידושי שפת אמת יומא נג, ב, דייק מסדר המשנות

דדוקא קודם שניטל הארון ממקומו הי' הדין שהכה"ג בשעת יציאתו מבית קה"ק ביוהכ"פ צריך לצאת דרך אחוריו, אבל לאחר שניטל הארון קדושת כל הבית שוה, ומה שנתן מהתה על האבן משום דזה הוה מעולם מקום בין הבדים, אבל אין בו קדושה כקדושת הארון, ובמילא ליכא הדין דיצא ובא לו דרך אחוריו, ולפי"ז הקשה על דברי הפייטן (בסדר עבודת יוהכ"פ) דכתב דגם בבית שני הי' חכה"ג גדול יוצא לו מקה"ק דרך אחוריו, ואמאי כיון דלא הי' בו הארון יעו"ש.

ולכאורה אפ"ל דדוקא אם סב"ל דהארון ניטל ולא נגנז, אז סב"ל דבבית שני לא הי' יוצא דרך אחוריו, אבל כיון דפסק הרמב"ם דהארון נגנז במקומו, וכן"ל שלא הי' שום חסרון בקה"ק, כיון שהארון הי' במקומו, א"כ שפיר כתב הפייטן דגם בבית שני הי' יוצא דרך אחוריו, כיון שהארון הוא במקומו.

ה) בגמ' מגילה ג, א, אמר לו אמש בטלתם תמיד של בין הערבים ועכשיו בטלתם תלמוד תורה, ובתוס' שם בד"ה אמש הקשו אמאי בטלוהו בשלמא ת"ת בטלו לפי שהיו צרים על העיר כל ישראל, אבל הכהנים אמאי לא היו מקריבין התמיד? וי"ל לפי שהארון לא הי' במקומו כדאמר בפרק הדר והכהנים נושאים את הארון עכ"ל, וכתב על זה בספר אשל אברהם (מובא בספר נר למאה (פורים) ע' רלז) לכאורה הכוונה דכשאינן הארון במקומו אסור להקריב, אך מדוע יגרע זה מכשאינן ארון כלל וביומא כ"א מבואר דבבית שני לא הי' ארון ואפ"ה הקריבו קרבנות, ומדוע יגרע כשישנו ואינו במקומו, ועי' טו"א שכנראה הבין בטעם התוס' שמצד שהכהנים היו אצל הארון לא היו כהנים להקריב, ותמה בזה, ולבד זה לשון התוס' לא משמע כן עכ"ל.

ולכאורה לפי המבואר בהשיחה בשיטת הרמב"ם אפ"ל דלא קשה, כי בבית שני הי' הארון במקומו כנ"ל, ובמילא שפיר הקריבו כל הקרבנות, משא"כ כשהוציאו את הארון ממקומו, אפ"ל דלא יכול להקריב אז, ועי' ג"כ בס' מנחה חדשה מצוה צה שכתב בשיטת הרמב"ם דהארון מעכב, והא דהקריבו בבית שני היינו כדברי היעב"ץ הנ"ל דהארון נגנז במקומו, יעו"ש.

אבל באמת משמע מהשיחה דהארון אינו מעכב בהקרבנות, דהרי בסעי' ב' הקשה על היעב"ץ דלמה לא הדגיש הרמב"ם דהקדושה הוא גם משום הארון, וכתב רק משום דהשכינה אינה בטלה, משמע דהקדושה אינה תלויה בהארון, והנה שם (פ"ו הט"ו) באותו ההמשך כתב הרמב"ם לפיכך מקריבין אעפ"י שאין בית, משמע מזה דהדין דהקרבה הוא ג"כ רק משום הקדושה שקדשה שלמה ולא משום שיש שם ארון, משמע דהארון אינו מעכב.

וכוונת השיחה נראה דהארוך הוא ענין עקרי בבנין הבית, ובלי הארוך חסר בהבנין ענין עקרי, אבל אין זה שייך לדין הקרבה.

(ו) בסעי' ו' ובהערה 35 מפרש דעכצ"ל דהגניזה דיאשיהו המלך הי' ע"י הכהנים, וז"ל: כדמוכח מסיום הפסוק שהביא כאן "אין לכם משא בכתף", שלדעת הרמב"ם (סהמ"צ ז"ע לד) שהוא מצות הכהנים, שישאו הארוך בכתף, וגם לדעת הרמב"ן שם (שורש ג') שהוא מצות הלויים, בנדו"ד מוכרח שהכוונה כאן הוא לכהנים כיון שהוצרכו ליכנס לקדה"ד, וכמו שפירש הרמב"ן שם בהפסוק דמלכים הנ"ל "ויביאו הכהנים גו' " עכ"ל.

ויש להעיר בזה במ"ש בזה בספר טעמא דקרא, דלכאוף למה קרא כאן ללויים בשם המבינים לכל ישראל הקדושים לה? ותירץ די"ל שבא לתת טעם למה אמר ללויים ולא לכהנים, שהרי היו מוכרחים ליכנס לבית קה"ק להוציא את הארוך, וקיימ"ל בשלהי עירובין דכשצריך ליכנס לקה"ק לאיזה צורך, כהנים קודמין ללויים, וע"ז קאמר ב' טעמים למה אמר ללויים, טעם א' משום שהיו ת"ח גדולים מבינים לכל ישראל יותר מכהנים, ודבר זה הי' צריך להיות בסוד שלא ידעו מקום גניזתה, כמבואר בגמ' בכהן א' שאמר שהרצפה משונה ומיד יצאה נשמתו, ולכן בחר הת"ח הגדולים ביותר שיודעים לשמור סוד, ועוד שהם קדושים לה' דהיינו שהוקדשו והוזהרו מטומאה יותר מכהנים וקיימ"ל דלויים טהורים קודמין לכהנים טמאים, כמש"נ מהרמב"ם ספ"ז מהל' בית הבחירה דפסק כן. ע"כ, נמצא מדבריו דהכוונה הוא להלויים ולא לכהנים.

הרב אברהם יצחק ברוך גערליצקי
- ר"מ בישיבה -

ב. בגליון כ (קכג) הביא הרב א. י. ב. ג. רמב"ם מהל' בית הבחירה פ"ז ה"י שכותב וז"ל: ואסור לאדם שיעשה בית תבנית היכל. אכסדרא תבנית אולם. חצר כנגד העזרה. שלחן בצורת שלחן מנורה בצורת מנורה וכו'. עכ"ל, והקשה הנ"ל על הרמב"ם מדוע לא הזכיר ג"כ הארוך, שגם בו הי' מדה מוגבלת עפ"י הציווי?

ורצה הנ"ל לתרץ ע"פ הליקוט לפ' תרומה ש.ז. - שבו כ"ק אדמו"ר שליט"א מבאר ששיטת הרמב"ם היא דהארוך אינו מכלי המקדש, אלא הוא מגוף בנין קודש הקדשים עצמו, והוא חלק הבנין עצמו, כיון שהארוך פועל שיהי' "בית לה" כמ"ש ונועדתי לך שם, וכו' עיי"ש בארוכה.

ולפי הסבר זה רצה הנ"ל לתרץ הרמב"ם, שכיון שהארוך הוא חלק מבנין הבית, נמצא דאי"ז ענין לפני עצמו, כמו שאר הכלים, אלא הוא חלק מהבנין, במילא אם עושה כתבנית הארוך לא עבר שום איסור, כיון דלא עשה ענין שלם, וע"ד אם עשה רק חלק מההיכל וכו', או חלק מהשלחן דלא עבר, עד"ז הכא, ולכן

לא חשב איסור על הארון בעצמו, עכ"ל.

ולכאן תירוצו זה שרוצה הנ"ל לתרוץ על הרמב"ם אינו נכון, והיינו משום שלפי דבריו שהארון הוא ממש כחלק מההיכל, ועד שלפי דבריו אם יבנו ארון לבד, לא יעבור איסור כיון שלא עשה ענין שלם, א"כ יוצא שאם יבנו היכל לבד ג"כ לא יעבור איסור, כיון שזה לא ענין שלם - שחלק מההיכל זהו הארון, ודין זה אינו נכון משום שמפשות לשון הרמב"ם משמע שאסור לבנות בית בתבנית ההיכל, - והיינו בית גרידא בלי הארון בתוכו.

וצ"ל בפשטות שאין השיחה שייכות ומתמצת הרמב"ם, ורק בשיחה מבואר דהארון אינו בכלל "כלי" המקדש, אלא חלק "בבנין הבית".

ואפשר לתרוץ הרמב"ם בפשטות ולהמתיק התירוצו ע"י השיחה הנ"ל וכדלקמן: דהנה המקור להל"ז ברמב"ם הוא מהגמ' ר"ה דף פ"ד ע"א (ע"ז מ"ג ע"א) דהמשנה כותבת שדמות צורות לבנה היו לו לרבן גמליאל וכו', והגמ' מקשה ומי שרי והכתיב לא תעשון אתי, (שמות כ') - לא תעשון כדמות שמשי. ומתרוץ אביי דלא אסרה תורה אלא שמשין שאפשר לעשות כמותן, כדתניא לא יעשה אדם בית תבנית היכל אכסדרא תבנית וכו', ובמסקנא מקשה הגמ' ועשי' גרידא מי שרי והתניא לא תעשון אתי לא תעשון כדמות שמשי המשמשין לפני כגון חמה ולבנה כוכבים ומזלות, ומתמצת הגמ' שאני ר"ג דאחרים עשו לו וכו' עיי"ש באריכות.

והנה בספר המצות לרמב"ם מביא המצוה דאסור לעשות שמם ירח וכו' אדם וכו' עיי"ש אך לא מביא איסור לעשות בית תבנית והיכל וכו', (וכן לע"ע לא מצאתי בסה"מ שיאסור) וא"כ נראה דאיסור זה שכתב הגמ' שאסור לעשות בית תבנית היכל זהו רק לאו"א, אך למסקנא אין לאו מן התורה לעשות בית תבנית היכל, ורק הלאו - דלא תעשון אתי - הוא על שמשי המשמשים לפני וכו'.

וא"כ לפי הנ"ל צ"ל מהו המקור של הרמב"ם - שכותב דאסור לאדם שיעשה בית תבנית היכל.

והנה בפ"ז בהל' בית הבחירה כותב הרמב"ם הדינים בכללות המ"ע ליראה מן המקדש, ובה"ז כותב וז"ל אע"פ שהמקדש היום חרב בעונותינו חייב אדם במוראו כמו שהי' נוהג בו בבניינו. וכו' עכ"ל, ובהל' ח' כותב וז"ל בזמן שהמקדש בנוי אסור לו לאדם להקל את ראשו וכו' עכ"ל, ובהל' ט' כותב וז"ל אסור לאדם לעולם שיפנה או יישן וכו' עכ"ל וכוונתו בזה שכמו שבזמן שביהמ"ק הי' קיים (ה"ח) הי' אסור לאדם להקל ראשו וכו' כך גם לאחר שנחרב אסור לאדם שיפנה וכו' (והרמב"ם כותב בה"ט לעולם דהיינו גם לאחר החורבן) ובה"י כותב הרמב"ם ואסור לאדם שיעשה בית תבנית היכל, ולכאן מדוע הרמב"ם פה לא כותב ואסור לאדם לעולם (ואע"פ שהרמב"ם כותב ואסור בו"ו

המוסיף - שזה קאי בפשטות על הל' ט' ששם הרמב"ם כותב שאסור לעולם, אך מ"מ הרמב"ם הוא ספר הל' והי' לו לפרש).

וי"ל שכל הנ"ל הוא בדיוק (והיינו גם מה שהרמב"ם הביא הל' זו דוקא בין ההלכות שלאחר החורבן) והיינו משום שהרמב"ם לשיטתו שבבית שלישי לא יבנו ארון חדש אלא ישתמשו באותו ארון שבנה משה, ובודאי אין איסור מן התורה (בזמן שביהמ"ק הי' קיים) לעשות בית תבנית היכל וכו', משום שכלים אילו היו במקדש ואין במעשיו כלום. משא"כ לאחר שחרב ביהמ"ק, דאז כשבונה כלים אילו הרי זה נראה כאילו הוא בונה את ביהמ"ק ולכן יש איסור לבנות זאת, ולכן הרמב"ם בסה"מ לא מביא לאו דאסור לבנות בית תבנית היכל - משום שמהפסוק לא תעשון אתי לא לומדים זאת, ורק לאחר החורבן יש לאו לעשות זאת אך זהו לא מהלאו דלא תעשון אתי אלא מהלאו ליראה מן המקדש, ולכן מביא הרמב"ם הל' זו דוקא לאחר חורבן הבית.

ולפי הנ"ל יתיישב מדוע אין הרמב"ם כותב ארון, והיינו משום שהרי לשיטתו הארון קיים ועוד יותר שנמצא במקומו (כמו שמבאר בהשיחה דתרומה ש.ז. דאם נלמד לא לפי ביאור האד"ש בשיחה יהי' נישאר קשה שבודאי הארון קיים אך כללות ענינו של הארון אינו קיים, - אך לפי ביאור האד"ש יומתק הענין שגם עכשיו הארון קיים ובמקומו - דהיינו המקום שייחדו לו לזמן זה) ולכן על הארון אין איסור לעשות כמוהו משום שאין במעשיו כלום, משא"כ שאר הדברים.

הח' מנחם מענדל גליצנשטיין

- תות"ל 885 -

נ ג ל ה

ג. בספר תורה לשמה (שאלה קל"ז) פסק דמשלוח מנזת כל שהניחם בכלי א' חשוב מנה אחת ואין כאן ב' מנזת וראי' לזה ממ"ש בגמ' שבת דף צ"א דסבר ר' יוחנן ורבא בקופה מלאה חרדל. אגד כלי שמי' אגד, וכך פסק הרמב"ם וז"ל: בהל' שבת פרק י"ב הל' י"א וז"ל קופה שהיא מלאה חפצים אפי' מלאה חרדל והוציא רובה מרשות זו לרשות זו פטור עד שיוציא את כל הקופה וכן כל הדומה לזה, שהכלי משים כל שיש בו כחפץ א', עכ"ל. עיי"ש וא"כ ה"ה הכא הכלי משים כל מה שיש בו כמנה אחת עכ"ל בתורה לשמה הנ"ל.

וקשה לי דהנה מהסוגי' דהתם נראה לכאוף להיפך, דאגד כלי שמי' אגד הוא דוקא לענין שבת ולא לענינים אחרים. דהנה שם איתא מתיב רב ביבי בה אביי הגונב כיס בשבת חייב שכבר נתחייב בגניבה קודם שיבוא לידי איסור שבת (ופירש"י שכבר נתחייב בגניבה בשעה שהגבי' הכיס בבית הבעלים) הי' מגרר ויוצא מגרר ויוצא פטור שהרי איסור גניבה ואיסור שבת באין כאחד ... ואי סלקא דעתך אגד כלי שמי' אגד קדים לי' איסור גניבה לאיסור שבת (ופירש"י שכיון שהוציא מקצתו קנה כל המעות שמבחוץ, ולענין שבת מפטר. דאגידי גבי רשות היחיד

ע"י הכלי) כו' ומתוך הגמ' בנסכא (ופירש"י שהן חתימות ארוכות וכל זמן שמקצתן בפנים לא קנה) ע"כ הסוגי' מזה מוכח דדוקא לענין שבת אמרינן דאגד כלי שמי' אגד ולא לדברים אחרים דאי לכל מילי שמי' אגד א"כ מאי מקשה איסור גניבה בא קודם הלא אם אמרינן שמי' אגד לכל מילי א"כ לענין גניבה נמי לא קני עד שיוציא כולה כמו בנסכא, וא"כ איסור שבת וגניבה באין כאחד. אלא לאו דדוקא לענין שבת אמרינן כן ולא למילי אחרים וא"כ מאי ראי' לאסור משלוח מנות בכלי אחד, והנה בבאר היטב סי' תרצ"ה ס"ק ז' שם מי ששלח לחבירו דג וביצה שעליו או פת ופניו טוחות בביצה יש להסתפק אי יוצא י"ח של משלוח מנות (מזה נראה דלא ס"ל כרעת בעל התורה לשמה הנ"ל) ובספר כף החיים ס"ק מ"ד כתב וז"ל הרב עדות ביעקב נסתפק בדג וביצה שעליו, ולענ"ד אין מקום להסתפק בזה דפשיטא דיוצא אליבא דכו"ע עכ"ל. ולפלא דשם בס"ק מ"ח כתב הכף החיים שבספר תורה לשמה כתב שצריך שיניח כל מין בכלי בפ"ע ולא יניחם בכלי א' וזה לכאור' סתירה למה שכתב בס"ק הרב אלי' חיים רויטבלאט מ"ד הנ"ל.

- משפיע בישיבה -

ד. בגליון פב אות ז' (ב) מדייק הרב ירחמיאל ווינבלום על דברי הרמב"ם פ"ב מהל' מגילה הט"ו, על לשון הרמב"ם "שתי מנות בשר" עיי"ש.

והנ"ל כתב שאינו ברור לו כוונת הרמב"ם שם [וז"ל שם] ד"הא סוף סוף הוא רק מין אחד (דכן משמע מסתימת לשונו) ורק חותחו לשתי מנות" ועוד ממשיך הנ"ל, "האם זה מספיק לצאת בכה"ג חובת משלוח מנות שתי מנות? וכמו"כ אם זה מספיק מהו שיעור המנות בזה" ע"כ.

וראיתי בס' ערוך השולחן הל' מגילה סי' תרצ"ה סעי' י"ד וז"ל שם: "ובע"כ צ"ל דזה שכתב שתי מנות בשר היינו משתי מיני בשר או אפשר דטעות הדפוס הוא וכצ"ל שני מיני בשר כמו שני מיני אוכלין וכו' " עכ"ל.

אבל כמובן שדוחק לשנות גירסת הרמב"ם.

ובס' יגדיל תורה (שבט ה'תשמ"מ - גליון א (י"ג)) בע' 110 שאל הרה"ג ר' אליעזר ארלזרוב ז"ל אותו השאלה וז"ל שם: ואין דרכו [כמובן שזה קאי על הרמב"ם] לחדש כידוע, ואולי גרס בגמ' כגי' ר"ח, ופירושו, שבתחלה כששלח לו ר"י נשיאה לר"ה אטמא וגברא אמר שקיים מתנות לאביונים משום שאינה אלא מתנה א' והוא הירך כמ"ש ר"ח דס"ל דמשקה לא נקרא מנה וכשהדר שלח לר"י עוד עגלה קיים משלוח מנות, והיינו ע"כ שני מנות הבשר הירך של עגל והעגל הרי שני מנות בשר סגי.

וממשיך ומבאר שם החילוק בין "מיני" ל"מנות". עיי"ש באריכות.

וראיתי בספר מקראי קודש ע' קמט והביא דבר ר"ח הנ"ל.

וג"כ מביא את דברי הגאון מבוטשאטש מח"ס אשל אברהם (סוף סי' תרצ"ה) ונסתפק אם יוצאים י"ח במנות שוות וכתב הבעל ספר מקראי קודש ד"דעתו נוטה להחמיר".

ולבסוף מתרץ שם דמדקדקים בדברי הרמב"ם, לומר שלגבי בשר לא כתב "מיני", משום שבשר מאברים שונים דינם כשני מינים לגבי משלוח מנות, ע"כ.

ובהערה (3) על הצד כותב איך שאין דברי "הערוך השלחן" סותרים לדבריו מפי' ר"ח, עיי"ש.

בנימין ג. סערעבריאנסקי

ה. איתא בפרק המפקיד (ב"מ, מ, א-ב): "באתרי' דרב יהודה רמו ארבעים ותמני כוזי בדנא, אזיל דנא בשיתא זוזי, פרוס רב יהודה שיתא בזוזא, דל תלתין ושיתא בשיתא, פשו לי' תריסר, דל תמניא שתותי, פשו להו ארבעה. - והאמר שמואל, המשתכר אל ישתכר יותר על שתות". (ועיי' ש"ת הגמ').

ומסבירים רש"י ותוס' שם ד"ה אל ישתכר קושיית הגמ': "הא שתות ישתכר, ולמה לא ישתכר רב יהודה עד שתות"? - וברא"ש שם: "ופשיטא שאם הי' דוצה הי' יכול להשתכר שתות, דאל"כ מאי שמעינן מהאי עובדא". - ועיי' ש"ב בפלפולא חריפתא (אות ד'): "דלא תזמא מאי קושיא משמואל, דלמא רב יהודה לא הי' יכול להשתכר שתות, כי אין קונה ביוקרא. "עכ"ל - ובחי' הריטב"א ובריטב"א בשטמ"ק הוסיף, דצורבא מדרבנן אין לו לוותר בזה, כי מוטב שישתכר כדינו ויאכל יגיע כפיו משיא נצרך לבריות. [ועי' בר"ח ובראב"ד שמבארים את הקושיא באופן אחר עיי"ש]

ולכא"צ"ב, די"ל שבכוונה הוזל רב יהודה את מחירו, כדרך האחרים, כדי שכל הקונים יבואו לקנות דוקא אצלו, וע"י שימכור בכמויות גדולות, ירוויח בסופו של דבר, יותר מאשר אילו הי' מוכר ביוקרא, והי' לו פחות קונים כמובן? (ועי' שו"ע אדה"ז, ה' הפקר והשגת גבול, סוף סי"ג).

והנראה בזה, דהנה בגמ' שם גבי "פרוס לי' רב יהודה שיתא שיתא בזוזא", מבאר רש"י: "נעשה רב יהודה חנוני, והי' מוכרן שש כוזי בזוזא" עכ"ל.

ולכא"י יש לדקדק טובא: מנין לקח רש"י, שרב יהודה רק "נעשה" (עכשיו, ובאופן זמני) חנוני, אולי זה הי' אצלו מאז ומתמיד פרנסתו?

וי"ל, דחדא קושיא מתורצת בחברתה, דמתי י"ל שמוזילים את המחיר כדי שיבואו יותר קונים, ובסופו של דבר משתכרים יותר ע"י מכירה של כמויות גדולות - זה שייך דוקא גבי סותר שעובד בתדירות ובתוקף גדול במקצוע זה, אבל מי שרק "נעשה" באופן זמני חנוני, הוא לא מסוגל לבצע מבצע כזה, - ולפי"ז מובן קושיית הגמ' לפי פרש"י ותוס' - ורש"י לשיטתי', יש לו

הוכחה שלא תמיד עסק רב יהודה בזה, שאל"כ, אינו מובן קושיית הגמ' ודו"ק.

הרב ישכר דוד קלויזנר

- נחלת הר חב"ד -

ו. בגמ' ב"ק דף י" ע"א מתקיף לה ר"א ליתני חומר בשור שהשור חיים בו שור פסולי המקדש, משא"כ בבור אא"ב רבנן היא אידי דשייר הך שייר נמי הך אלא א"א ר"י מאי שייר והמסקנא שאין שיור לר"י. ע"כ.

מדוע אין הגמ' מחרץ לר"י יכול שייר אדם שלפי ר"י שור חייב על האדם אבל בור פטור כמו שכתב בדף ה'.

שניאור זלמן קסטל

- כתה ח' -

ח ס י ד ו ת

ז. (1) בתו"א בהתחלת ד"ה השמים כסאי (א, א) - שהרי אין לו דמות הגוף ואינו בגדר מקום, אבל בד"ה השמים כסאי פ' וארא חרס"ח הנוסח אין לו דמות הגוף ואין לו גוף ואינו בגדר מקום.

ובלקושי תורה על הג' פרשיות מביא הצ"צ בחצאי עגול קושיות השל"ה שאם אינו דמות הגוף כש"כ שאינו גוף. ומתרחץ שאצילות נק' גופא ובי"ע הם בחי' דמות הגוף, ולכן לא מבעי' שבי"ע אינו בערך כו' והיינו שאין לו דמות הגוף אלא גם אצילות כלא חשיב והכא ולא גוף.

מדוע אינו שואל על הלשון בתו"א שחסר הענין שלא גוף, ולפי ההסבר שלו זהו החידוש העיקרי שגם אצילות אינו בערך?

(2) במ"מ על תו"א אינו מביא מקור להלשון אין לו דמות הגוף והוא מזמור יגדל בסידור ור' יעקב עמדין מביא י"א שהוא מהרמב"ם.

(3) ר' יעקב עמדין מביא פירוש שאין לו דמות הגוף בתחתונים. ואינו גוף - כעליונים. ע"כ והוא ע"ד פירוש הצ"צ בלקו"ת על הג' פרשיות.

(4) ובמ"מ על תו"א אינו מביא מקור בא"א ועשיתם אתם אתם כתיב אבל בדף לו, ד ציין להמקור. הרב כתריאל ברוך קסטל - ברוקלין נ.י. -

ש י ח ו ת

ח. בהתועדות אחרון של פסח ה'תשמ"א (הנחה בלתי מוגה) מבאר כ"ק אד"ש בענין "הם הכירוהו תחלה" וצריך להבין מה שמבאר בשיחה ד' (אות לב) וז"ל: כו"כ ואדרבה רובם, פון די וואס הכירוהו תחלה זיינען געווען נאך בר מצוה און בת מצוה - ווארום קושי הגזירה פון גלות מצרים איז געווען בעיקר פון די פ"ו (גימטריא אלקים) שנים האחרונות פון ר"י שנה,

וואס דעמולט, איידער לידת משה, האט פרעה גוזר געווען די גזירה אז מ'זאל נישט האבן קיין קינדער, און במילא איז געווען דער "ויניקהו דבש מסלע גו" אין שדה בא די קינדער וואס זאנען פון דעמולט אן גערארן -

קומט דאך אויס אז בא קרי"ס זיינען זיי געווען אין דער עלטער פון משה, עכ"פ רובם נאך בר מצוה און בת מצוה.

ובהמשך שם ממשיך וואס כמה מהם זיינען געווען בערך אכציג יאר אלט און כמה מהם זיינען געווען קטנים און קטנות כפשוטם.

ומה שאינו מובן לי הוא אשר מכאן משמע שבהכירוהו תחלה היו גם כאלו שהיו יותר צעירים ממשה וכפי שמשמע שרובם היו יותר מבר מצוה ובת מצוה - והיו ג"כ כאלו שהיו קטנים כפשוטו כנ"ל - בהשיתה, עכ"פ לאו דוקא מגיל פ' ולמעלה ולא מובן כי א) בלקוטי שיחות חלק א' פ' שמות דף 114 אומר וז"ל אז הם - די קינדער וואס זיינען געבארן געווארן און זיך געהאדעוועט בשעת הגזירה הכירוהו תחלה, זיי זיינען די ערשטע וועלכע האבן דערקענט דעם אובערשטן ביים ים סוף נישט משה ואהרן, נישט בני אהרן נישט די זקנים און נישט דער גאנצער דור פון פארן שעבוד נאר די אידישע קינדער וואס מען האט אויפגעהאדעוועט מיט מסירת נפש זיי דוקא הכירוהו תחלה, ע"כ.

שעפ"י הביאור שנתבאר בשיחת י"ד אייר תש"מ הכוונה בזה שהיות שבני אהרן והזקנים נולדו אחר ביטול הגזירה ולא היו בכלל ויניקהו דבש מסלע וגו' ולכן לא הכירוהו תחלה, ואיך יתאים עם המבואר בשיחת אחש"פ הנ"ל שגם הצעירים ממשה וגם אפי' קטנים כפשוטם הכירוהו תחלה.

משה עזאגווי

- תות"ל 770 -

ט. בנוגע לענין כתיבת ס"ת הביא כ"ק אדמו"ר שליט"א, דוגמא מקיום מצות ד' מינים - שמקיימים את המצוה לכתחלה (ובהידור) בד' מינים השייכים לציבור, עי"ז שהציבור (לב בי"ד) מקנה זאת לכל יחיד באופן דמתנה ע"מ להחזיר, ולכן בשעת קיום המצוה הרי זה נקרא "לכם" ויוצא י"ח קיום המצוה (לכתחלה ובהידור) גם ביום ראשון דחגה"ס.

ומובן שישנה מעלה באחרוג הקהל (שנקנה לכתחלה עבור הקהל) לגבי אחרוג של יחיד שנותנו לציבור כדי לברך עליו - כי כאשר היחיד נוהג את אחרוגו כדי שאחרים יברכו עליו, עליו להקנותו באופן של מתנה גמורה (ע"מ להחזיר), ואח"כ עליו להקנותו לשני ולשלישי וכו' במתנה גמורה [ואפי' ביום השני דחגה"ס שיוצאים י"ח קיום המצוה גם כאשר אין זה באופן ד"לכם", ע"י שאולה - הרי צריך להשאיל בלב שלם כו'], וא"כ הרי זה תלוי בדעתו וברצונו כו'. משא"כ באחרוג שנקנה לכתחלה ע"י הציבור כולו, שאין זה תלוי בדעת ורצון היחיד כו'. ע"כ [עפ"ז כדאי שבכל המקומות שהולכים למבצע ד' מינים,

שישתמשו בלולב ואתרוג של ציבור, מלהשתמש בלולב ואתרוג הפרטי, דע"פ הנ"ל, מובן דעדיף טפי ד' מינים של ציבור, וראוי לזכות את כל בני"י בקיום המצות באופן הכי מהודר.]

ויש להעיר שענין הנ"ל לכאורה קאי רק לפי כמה דעות:

דהנה מובא בקיצור של"ה דיש ליזהר עד מאוד שלא יברך ביום ראשון על של חבירו אפי' נותן לו במתנה רק יברך על של קהל דמקרי לכם.

וג"כ הרבינו מנוח על הרמב"ם (הל' לולב פ"ח הי"א הוצאת פרנקל) כותב ש"... יוציאו לכתחלה הדמים מן המעות שגבו מן הקהל ש"צ כו' לב בני"ד מתנה עליהם שיתנו במתנה ע"מ להתזיר לכל אחד ואחד חלק האחרים ואפי' יש בהן קטנים דהפקר בני"ד הפקר וכלם תלויים בדעת גדוליהם וחכמיהם".

אבל לפי רוב הפוסקים אין נראה כהנ"ל:

דהנה באליהו רבה אות י"ב, על הא דפסק בקיצור של"ה, ש"ליתא, דכל שנותן לו במתנה מקרי לכם כמפורש בסוכה דף מ"א וכל הפוסקים; ואדרבה בשל קהל יש כמה חששות כמ"ש בב"י וכלבו (ראה לקמן),

וג"כ הרמ"א (או"ח סי' תרנ"ח סי' ט) פוסק, עפ"י הגהות מימונית (אות ת') ד"כל אדם ישתדל ויהא זריז במצוה לקנות לו אתרוג ולולב כדי לקיים המצוה בתקנה ע"כ, וכמפרש ההג"מ - חדא כדי לעשות הנענועים כהלכתן ועוד שרוב בני אדם מברכים על דעת שהן שותפין לכל הקהל ברוב מקומות ואין דעת טובה הקהל אלא כן, ואינם מעלים על לב ולא יודעים שצריך ליזהר ולהסכים שיהא מתנה וכן. ראיתי חסידים ואנשי מעשה עושים ולא נהגו מתחלה להיות לכל הקהל יחד אלא מדות של מצאו אתרוגים לכל הצורך. ע"כ.

ובעולת שמואל סי' קא (מובא בכף החיים אות פ'), כותב דאתרוג של ציבור יוצא רק ע"י הדחק, לכן יותר טוב לברך על אתרוג שאינו כ"כ מהודר כמו של הציבור, כי אז יוצא י"ח לכו"ע, ואם ירצה, לאחר שבירך ונטל, ינענע גם בשל ציבור.

ובאליהו רבה הנ"ל (מובא ג"כ בשערי תשובה אות יב) פוסק שטוב לברך על אתרוג שנתן לו חבירו במתנה מלברך על של קהל, שיש כמה חששות (כנ"ל), וכן פסק השערי תשובה דעדיף (אתרוג חבירו) מלברך על של קהל.

[וממשיך הא"ר שא' יקנה מכיסו ויקנה לציבור כו' ולא יקנוהו מהכנסות של הבית הכנסת, כי מכיון שאותן מעות הם בתורת צדקה לעניים, ומביא בשם הגאונים דכל דבר שבחובה אינו בא אלא מהחולין וכו' וביאר שלענין זה חמירי מעות הכנסות בית הכנסת ממעות מעשר, ולכן ברור שמדינא לא אריך למיעבד הכי אלא יעשו כמנהגן הראשון וכו' (אבל אין להקשות איך כותבים ס"ת ממעות בהכנ"ס, כי ס"ת מלבד שע"ז מוציא

י"ח את כל הציבור במצות כתיבת ס"ת, הרי ס"ת צריכים בין כך, לקריאת התורה, וזה א' מהדברים הנצרכים לבהכנ"ס, ולכן אפשר להשתמש ממעות בהכנ"ס, ובדרך ממילא ג"כ יוצאים י"ח מצות כתיבת ס"ת).

וכן בחכמת שלמה מבאר שיטת רש"י (בסוכה דף כ"ז ע"ב) דאין יוצאין כל הקהל באתרוג אחד כיון שא"א שיהי' בו שו"פ לכל חד ולא נחשבו כשותפין ולא הוי שלהם עד שיקנה לכל אחד חלקו בפ"י והדבר צ"ע על הפוסקים שלא הביאו בזה שיטת רש"י ודו"ק היטב.

[דרך אגב, ע"פ חכמת שלמה הנ"ל, שמבאר ששותפין לא קפדי אהדדי ומחלו אהדדי לכך אם יש לו שו"פ בזה נחשב שותף ומקנה לו חבירו בסתמא אבל אם אין לו שו"פ בזה, לא נחשב שותף והוי רק איש דעלמא ואין חבירו מקנה לו סתמא - צלה"ב, אין ציבור שלם יוצאים י"ח בס"ת של ציבור? הרי ישנם אלו מהציבור שלא ישתתפו בכלום, ואפי' אלו שנותנים צדקה לקופת בהכנ"ס, אם אין להם שו"פ בס"ת ג"כ לא יצאו י"ח, רק אם הקהל יקנה לכל א' חלקו בפירוש (ע"ד אתרוג), ולא מצינו שבעת העלי' הקהל מקנה ליחיד את הס"ת?

ואולי אפשר לומר כשהגבאי קורא לא' לעלי' לתורה, הרי הוא השליח של הקהל, שמקנה את הס"ת לזה שעולה.]

ולכן בלולב ואתרוג של קהל, יש לנהוג שהסגן או יחיד אחר שבבהכנ"ס ובהמ"ד יקנה אתרוג משלו והוא יתן לקהל לברך במתנה ע"מ להחזיר ושוב יגבה מעות אתרוג כמ"ש בא"ח, וכל בו בשם הראב"ד, שיהי' נוהג לקנות אתרוג משלו ונותנו לכל הקהל במתנה ע"מ להחזיר (לשון השערי תשובה), וכך מובא בטו"ר סי' תרנ"ח, תשובה לרב שרירא שבמקום שאין אתרוג ולולב מצויין.. אבל ביום ראשון צריך כל א' לולב שלו וכך ראוי שתעשו להיות קונין הלולב לא' מן הציבור או שיקחנו מממונו או שיתנו הדמיט לחזן במתנה והוא יקנהו לעצמו וביו"ט ראשון יתנו במתנה לא' מן הזקנים וכל א' יתנהו לחבירו במתנה עד שיבא ליד כולם.

[אבל כותב שבאשכנז ובצרפת נוהגים כרשב"ם (ב"ב קל"ז, ע"ב), שכל הקהל קונין אתרוג בשותפות, ובדרכי משה שם, ג"כ מציין להג"מ שהמחבר לעשות מצוה מן המובחר ראוי להיות לו לולב ואתרוג בפני עצמו].

ולאחרי העיון מצאתי בשדי חמד שדן בלולב ואתרוג דציבור (מערכת ל' כלל קמ"א אות נ"א), וג"כ הביא את הרבינו מנוח, קשל"ה והא"ר הנ"ל, וג"כ הוסיף עוד כמה ספרים, שנשאל הרשב"א באלפיו סי' ס"ב וסי' ת"ו ענין הנ"ל, והשיב דשפיר דמי ושגדולה מזו כתב שכל שלקחו אותו לצאת הציבור בו יוצאים כל א' וא' דכל שאין בו דין חלוקה יש ברירה ואותו שעה שנטלו הרי הוא כשלו ואפי' בעל כרחו של חבירו וכו'.

[אבל בסי' ס"ב כתב שאמר כן להלכה ולא למעשה, ובסי' ח"ו כתב שראה למקצת מגדולי המורים הראשונים שכתבו בנידון זה באתרוג שלקחוהו הצבור שצריך שכל יחיד ויחיד יתן ע"מ להחזיר, עיי"ש וכתב המג"א בסק"י שטוב להחריז שיתן כל א' חלקו לחבירו במתנה...]

וכתב הרדב"ז דאף אותם בני אדם שאינם נותנים שום פרוטה לאתרוג יוצאים מבלי שיאמרו להם במתנה עמ"ל, דמסתמא כל הנותנים לצורך מצוה, דעתם היא שיצאו כולם אף אותם שלא נתנו וכו' עיי"ש.

ודעת הגב העזר (המוזכר ברבינו מנוח הנ"ל), שמשמע שאין סומכין בנתינת לולב בדעתו ובלבו אלא צריך להוציא בשפתיו מתנה בפירוש ולא תלינן לא בדעת בית דין ולא בדעת שותפין.. צריך להחמיר עליו לומר בפירוש בשפתיו.

והביא ג"כ מהרב ערך השלחן סי' תרנ"ח אות י"א דכתב בשם הריטב"א בשם רבו יש להחמיר שלא לצאת בלולב מקנפה של רבים שיש בו זכות לקטנים ולא בני הקנאה נינהו ביום ראשון דבעינן משלכם ושכן כתבו ארחות חיים וכל בו בשם הראב"ד.. וכתב הרב יצ"ו דמשמע מדבריו דאף אם אין חשש בהמעות שיש בהן משל קטנים כגון שגובין לכתחלה דוקא מן הגדולים לצורך לולב יש לחוש בזה מפני שיש שאין יודעים להקנות.

עכ"פ, לפי כהנ"ל דאע"פ שישנם כמה שיטות שס"ל שיוצאים באתרוג דקהל, אבל זהו לפי רוב הדעות, דוקא אם א' מהקהל קונה, והוא מקנה לאחר, וכו', אבל באם ס"ל שזהו רק בשעת הדחק, ורק הקשל"ה, ס"ל שעדיף לברך על לולב ואתרוג דציבור מלברך על של חבירו. א"ב צ"ל, דמה שמבאר כ"ק אדמו"ר שליט"א, בנוגע לולב ואתרוג דציבור, דיוצאים בזה לכתחלה ובהידור, קאי לפי שיטת הקשל"ה.

מיכאל לוזניק
- ישיבה גדולה ניו הייווען -

י. בגליון כ (קכג) ממשיך הת' מ.ל. במה שהתחיל לבאר בגליון הקודם, איזה פרטים בנוגע למה שנתבאר בהשיחות בשנה זו דכשהאדם עולה לתורה ומברך על התורה ה"ה מעיד על כשרותה, וע"ז מביא הנ"ל הוכחה ממה שהב"י מביא הטעם שאין לקרוא ב' אחים זאח"ז שהוא מפני שהם פסולים לעדות, וכתב עדות ד' נאמנה.

ולפענ"ד לא נ' לומר שהפ"י הוא שהם מעידים על כשרות הס"ת, כי הרי כתיב עדות ד' נאמנה וקאי על התורה והיינו שהתורה בעצמה היא עדות, ואין יכולים לומר שהס"ת תעיד ע"ע שהיא כשרה. שאם אינה כשרה הרי אינה ס"ת ואין שייך לומר שהיא תעיד ע"ע.

אלא הפ"י בזה שהתורה נק' עדות הוא כמו שרש"י מפרש בפ' תרומה (כה, טז) "שהיא עדות ביני וביניכם שצויתי אתכם מצות הכתובות בה".

וזו שהאדם העולה לתורה נק' עדות בשביל זה, הכוונה

לכאן' כי מאחר שהוא קורה הפרשה בתורה ה"ה מעיד זו העדות.
ומה שמביא שם להקשות ע"ז שנתבאר שהאדם העולה לתורה
הוא מעיד על כשרות הס"ת מאחר שמברך עלי', וע"ז הוא מקשה
מתשובת הרמב"ם שברכת התורה קאי על הקריאה ולא על הס"ת,
ולכן מותר לברך גם על חומשים.

הנה זה פשוט שיכולים לפרש שהמבואר בהשיחה היא עפ"י
ההלכה ולא עפ"י דעת הרמב"ם, וזה שלעצם מצות כתיבת ס"ת
הובא לשון הרמב"ם זהו מפני שזהו מוסכם גם עפ"י ההלכה
שנפסקה אצלנו משא"כ בהנ"ל, וכמובן ופשוט.

(ועפ"י הנ"ל מובן שמופרכה סברתו שם שלד' ר"ש שהיכא
שידוע בלא"ה הענין מצד חשבון אזי כשרים גם אחים לעדות,
שעפי"ז מסיק שם שבס"ת שידוע בלא"ה שהיא כשרה יהיו מותרים
אחים לעלות לתורה בזאת"ז לד' ר"ש. אבל כנ"ל שהעדות היא
לא על כשרותה כ"א במה שהתורה עצמה היא עדות, לא שייך
כהנ"ל).

הרב פנחס קארף

- משפיע בישיבה -

ש ו נ ו ת

יא. בספר "הרב מלאדי ומפלגת חב"ד" חלק א' ע' 163 מביא
מהסתלקות כ"ק אדה"ז (בשם נכד אדה"ז) שאחר תפלת ערבית פנה
אל בניו ובנותיו ונכדיו ואמר אליהם בני עוד מעט ואני הולך
בדרך אשר לא אשוב עוד והנה אל ישיאכם לבבכם לאמר שלום יהי'
לנו... כי אבינו יגן עלינו... ידוע תדעו כי המתים אינם יודעים
מאומה מכל הנעשה בעולם התחתון... כי לא ידעו המתים... כי אז
בלי ספק הפריעו בעד דברים הרבה שבחייהם היו להם למורת רוח
ואבותינו נוחי נפש בודאי לא הניחו שעל מערת המכפלה במקום
הקדוש והנורא הזה תנוסס בית מסגד לישמעלים... וכו'.

כנראה רבים הסתקפו באמיתיות הדברים הנ"ל ממה שלא
מובא בשום מקום בספרי רבותינו ועוד אפשר שהרי זה לכאן'
סותר למה שאומרים במענה לשון "בשלום תנוחו על משכבכם ואף
לא תצטערו בצרת קרובכם" משמע שהם יודעים ומצטערים - שאנו
מבקשים אל תצטערו. וגם הר"י מונדשיין ביגדיל תורה - ברוקלין
חוב' ל"ד ע' קפ"ו מקשה ע"ז כ"ק אדה"א שכותב "כי בלא ספק
ידע אבינא בהאי צערא דידן כו'".

אך לכאן' יש להביא ראיות ממקורות אחרים שאכן הדברים
הנ"ל הם אמיתיים ביגדיל תורה - ברוקלין חוב' מ"ג ע' שמח -
שנ מובא ג"כ מאחד מזקני רבני אנ"ש שהי' תלמיד הר"פ חן ששמע
מרב (הרפ"ח) שכשבא בפעם הא' לכ"ק אדה"ז והוא בן ד' שנים
שמע תורה מכ"ק אדה"ז ולא הבין כלום אך אחר איזה זמן שמע
קול מדבר כל' אידיש הדברים הנ"ל אודות אבוהם אבינו "אז עט
וואלט עם איינג געווארן אין אלע זיינע גן עדן"ס - מלמד שאין
המתים יודעים כלום" עיי"ש. גם מובא ברשימת דברים (להרב
חיסריק שי') ע' ע"ג בשם הרש"ג אסתרמן הענין הנ"ל.

ואבקש מקוראי הגליון להעיר ולהאיר ע"י -

הרב ברוך שפירא

- ברוקלין ג.י. -

- תצוה ה' תשמ"ב -

הערות ללוח היום יום

יב. א' סיון "זרוק חוטרא לאוירא אעיקרי" קאי, ... נחלה בלי מצרים הנחילו אבותינו רבותינו הקדושים לכבוד חסידים הראשונים, אשר בני בניהם ובני בנותיהם לדורותיהם".

להעיר ממדרש... "בנינו עורבים בעדינו" שנאמרה בתחילת חודש סיון.

י"ב סיון "בברכת שנ"ב" ... - ראה שיעור תניא דיום זה: שפע האלקי .. השופע עליהם ומהוה אותם.

י"ג סיון "... אאזמו"ר סיפר, אשר מקול ניגונו של הצ"צ הי' יודע במה הוא עוסק באותה שעה".

ראה שיעור חומש דיום זה: עשה לך חצוצרת גו'. וראה המשך הכ' ואם באחת יתקעו ונועדו אליך גו' (והיינו שע"י קול התקיעה וכו') ידעו באיזה ענין מתחיל משה רבינו להתעסק).

י"ד סיון "בלבישת טלית קטן בבוקר בידיים נקיות ובמקום שמותר לברך, מברכים "על מצות ציצית" ..."

ראה ס' לוח היום יום עם הערות וצייונים ע' קלא הערה 33 ובהוספה 53 ראה סה"מ תרס"ח, ע' קב.

ג' תמוז "אאזמו"ר אמר: א אידישער קרעכץ וואס קומט ח"ו בסבה פון א ניט גוט גשמי איז אויך א תשובה גדולה..."

ראה שיעור חומש דיום שלפנ"ז: ויקהלו וגו' ולו גוענו גו' וראה גם פ' הכלי יקר בזה.

י' תמוז "רבינו הזקן בתחילת נשיאותו אמר תורה: מה מצעדי גבר כוננו, אז א איד קומט אין א ארט, ... א שליח וואו ער איז, איז ער דער כח המשלח..."

להעיר משיעור חומש דיום זה: ויאמר מלאך וגו' לך עם האנשים ואפס את הרבר אשר אדבר אליך אותו תדבר וגו'.

י"ד תמוז "ז"ל הצ"צ באחד מדרושו: רבינו ז"ל באמרותיו לבניו יום ג' פ' בלק שנת תקס"ב אמר וזה דבריו: להבין קושית התוכנים."

נדפס ב - "מאמרי אדה"ז - תקס"ב ח"ב" ע' תעז, תעט.

ט"ו תמוז "אאמו"ר כותב באחד ממאמריו: בתענוג נפשי על אלקות יכול להיות מזה שמנונית בגוף. אומרים על הר"נ מטשרנאביל שהי' שמן בגופו מענית אמן יש"ר."

להעיר מתורת הבעש"ט שתיבת "אשרי" (שפירושו תענוג) הוא ר"ת אמן יש"ר.

ט"ז תמוז "אהבת ישראל של הבעש"ט - אין לשער. הרב המגיד אמר: הלואי היו נושקים הס"ת באותו האהבה, שהי' מורי מנשק את הילדים בהוליכו אותם אל ה"חדר" כשהי' "באהעלפער".

משיחת שמח"ת, תש"א (סה"ש תש"א, ע' 32). הרב מיכאל אהרן זעליגזאן ברוקלין נ.י. -

לזכות

החתן התמים דוד משה הכהן שיחיו

והכלה דבורה לאה תחיו

ערנטריי

לרגלי נישואיהם בשעטומו"צ

ביום ה' ט' אדר

ה'תה"י שנת ביאת משיח

שנת השמונים לכ"ק אדמו"ר שליט"א

נדפס ע"י

הוריהם

הרה"ח הרה"ת ר' אלעזר הכהן וזוגתו מרת רחל שיחיו

ערנטריי

הרה"ח הרה"ת ר' יהודה ליב וזוגתו מרת איטא שיחיו

ביסטריצקי

זקניהם

הרבנית מרת שפרה תחיו ביסטריצקי

הרה"ח הרה"ת ר' ישראל אהרן וזוגתו מרת הינדא שיחיו הלר